

שני דברים עשויים להוציא נהג מכליו - שוטור-תנועה ואשה נוהגת. גברות, לכי למטבח! תלכי להניק תינוקות במקום לנהוג! לעזאזל, מי שנתן לך רשיון! אלה הן העדינות שבקריאות הנפלטות מפי הנהגים למראה אשה המחזיקה בהגה. נדמה להם, לנהגים, כי חברות למקצוע הינה אם כל הצרות בדרכים: פקקי-תנועה, תאונות ועור. היש אמת במוסכמות אלה? כדי לעמוד על כך הציגו ה- שבוע כתבי, העולם הזה בפני אנשים שונים את השאלה:

נהג או נהגת -

מי מייטיב לנהוג?

● **צבי איזקסון**, נשיא התאחדות האיכרים: «בכל פעם שאני רואה אשה נוהגת, אני עובר למדרכה השנייה. בכלל, זאת סכנה לציבור כשאשה נוהגת. אשתי לא למדה לנהוג, מפני שכשהיא היתה צעירה, עוד לא היו מכוניות בארץ, ועשיתי לה כבר לא רוצה ללמוד».

● **פנינה גרי**, שחקנית תיאטרון וזית: «נשים הן נהגות יותר והירות מן הגברים. אני כבר נוהגת שש שנים; ובלי לפתוח פה לשטן - לא היתה לי אף תאונה. בכל

איכילוב

גרי

הזמן הזה קיבלתי רפרט אחד או שניים ועוד כמה פעמים סלחו לי על חנייה לא נכונה מול כסית. שוטרי התנועה אצלנו הם נורא סימפטיים, תמיד הם מתנדבים לשמור לי כמה רגעים על המכונית ומרשים לי גם להחנות אותה זמן מה ב'אין-חניה'. לעומת זאת מתייחסים אלי הנהגים בלולול גמור, כנהגת. הם צועקים עלי, מלמדים אותי ומזכירים אותי. נדמה להם שבחירה לך מסיגלת לנהוג. בעלי עצמו מתעקש ואינו רוצה לשבת לידו במכונית כשאני נוהגת, עד היום הזה. הוא הסכים רק מחוסר ברירה שאנהג, אבל נעלם מן האופק כשאני לוקחת את המכונית».

● **אסתר טגנסקי**, נהגת מונית מזה 25 שנים: «ב' מובן שבנהיגה הפשוטה, כלומר האחווה בהגה, אין שום הבדל בין גבר לאשה. גם החוק אינו מכיר בהבדל כזה. גבר נוהג לא יוכל לתת לאשה נוהגת זכות מעבר קדימה. לעומת זאת, יכולה האשה להתחרות בנהיגה עם הגבר, משום שה' נוהגת מבטלת את עדיפותו של הגבר. הכוח נימצא במנוע, והאשה יכולה לקחת ספיד כמו הגבר. אני עצמי, תמיד הייתי לוקחת נהגים גברים בספיד. אני חושבת שאם כל הנהגים היו רק נשים, היו הרבה פחות תאונות. זה לא נכון ששנים נוהגות חושבות על כל מיני דברים בשעת הנסיעה. להיפך, גבר נוהג תמיד לוקח בחורה איתו, משוחח עמה ופוסק בה. האשה דואגת קודם כל לדרך. יכול להיות שבי מובן טכני האשה נופלת קצת מהגבר, אבל פה בארץ אין כל כך צורך בידעית תיקונים. בכל פינה יש גאראז'».

● **מרגלית כנאי**, סופרת, מחברת הקולומטר 95': אם האשה נוהגת יותר טוב או לא מהגבר - זה תלוי במי שיושב עדידה».

● **הלל זיידר**, מזכיר העובדה-ציוני: «אני חושב שה' נשים הן נוהגות טובות יותר מן הגברים. הן משתדלות להיות זהירות יותר מאחר שהן זוכרות שיש להן ילדים ומשפחה בבית. הן גם יותר דייקניות, ומי שרוצה לדייק, צריך לנסוע לאט. דויד רמז ו'לה אמר פעם לנהוג: סע לאט ובזהירות, כי אני ממחר לשיבה! היה רצוני שיותר נשים תלמדנה לנהוג».

● **דינה אברך**, פסנתרנית: «נשים הן נוהגות גרועות יותר מאשר גברים. מבחינה טבעית, האשה בדרך כלל חלשה יותר בעניינים המכאניים. אף-על-פי שאנו דורשות שיווי-זכור יות מוחלט (ואני, דרך אגב, אינני שייכת לאלה), לא נוכל להשתחח עם הגברים בנהיגה. הם נהגים יותר טובים. האשה

היא יותר מדי אימפולסיבית מכדי לחשוב ברגעים שקורה משהו מה לעשות. אני עצמי אינני יודעת לנהוג ואינני מת' געגעת לזה. אבל אם תהיה לי אפשרות, אקח נהג».

● **הד"ר יוסף לאם**, שופט מחוזי: «הנשים נוהגות יותר טוב, כנראה מכיוון שהן נוהגות בנו יותר טוב מאשר אנו נוהגים בהן».

● **ברוריה צורן**, אשת חייט אופנה: «נשים זהירות יותר, אבל זה לא מכון לגבי. אני לא זהירה בכלל. אני חושבת שהנשים יותר זהירות כתוצאה מפחד. אני לא מפ' חדת. אם אני רואה גבר יפה הולך בכביש, אני מתחילה לעשות רושם».

● **חנה איכילוב**, בעלת חנות לחיות, אלמנת סגן ראש עיריית תל-אביב לשעבר, משה איכילוב: «האשה היא מטבעה זהירה מן הגבר. לכן גם בנהיגה היא זהירה יותר. הדאגה לבית ולילדים לא נותנת לה להפריז. אבל בין נהגים לא קיימת כל גינטלמניות, בין אם הם גברים או נשים. נשים וגברים המחזיקים בהגה, מקללים כמו עגלון בשוק. ב'יתור אני».

● **אברהם פילדמן**, רב-בוחן ראשי במשרד הרישוי בתל-אביב: «נשים לא לוקחות שאנסים. אשה נוהגת בדרך כלל טוב. היא לא מנסה להסתכן. היא קצת פחדנית והיא עוברת מכונית אחרת רק כשהיא בטוחה שלא נשקפת לה שום סכנה שהיא. הגבר, לעומת זאת, ה'ודע את כוח המנוע, יעשה כל מיני דברים מתוך מחשבה שיש לו סיכוי להצליח».

לאם

תמיר

כל גבר עד גיל מסוים הוא קצת שחיצר, דבר שלא קיים אצל נשים. הוא תמיד רוצה להראות שהוא נהג טוב».

● **צבי תמיר**, מורה לנהיגה ובעל בית-ספר לנהגות: «הנשים לא רק שאינן נופלות מהגברים, אלא שלע תים קרובות אפילו עולות עליהם בנהיגה. מניסיוני אני יודע שאשה זקוקה, בדרך כלל, למספר דומה של שיעורים כמו הגבר, כדי לתפוס את מיקצוע הנהיגה. לעיתים קרובות קורה שיש נשים שיש להן תפיסה יותר מהירה מגברים».

● **יצחק נרן**, מנהל יחידה-ציבור של אגוד: «הנשים מחזיקות בהגה יותר טוב, אבל הן הורסות את המנוע יותר מהר. נהג צריך להיות בעל רגש למכונית וכנראה שהנשים מבזבזות את הרגשות שלהן בשטחים אחרים: כך שהרבה לא נשאר להן בשביל המכונית. האינטליגנציה הטבעית של הנשים, במצבים שונים של התנועה על הכביש, לא עומדת אף היא ברמה מקבילה לזו של הגבר, וזהירותה המופרזת של האשה מתבטאת בהיסוס. כך שעל אף שהיא עצמה מעורבת בפחות תאונות, היא גורמת לאחרים לעשות תאונות על-ידי הסטנותה. יכול להיות שיופיה של האשה הנוהגת יס'ה' לפעמים, את דעתו של הנהג הבא ממול. אשתי הת' חילה פעם לנהוג, אבל זה היה עוד לפני שהיינו נשואים, והיא ניצלה תקופת ברוגז כדי ללמוד נהגות דחוק אצל החבר הטוב שלי. אבל מרגע שהשלמנו, היא נהיתה עסוקה מכדי להמשיך ללמוד».

● **רבקה ז'י**, נשיאת ויצ'ו העולמית: «בחי אני מס'

פיק פעילה גם מבלי להזדקק לפעילות הנהיגה; כך שמעולם לא למדתי לנהוג ואין לי כל רצון או משיכה לזה. הנסיון היחיד שהיה לי עם נשים נהגות היה האנגליה, בזמן המל' חמה. ואז באמת היו הרבה פחות תאונות. זה הוכח».

● **אורנה פורת**, שחקנית התיאטרון הקאמרי: «אם אשה כבר יודעת לנהוג, אז היא נוהגת מצויין. אבל עד שהיא יודעת! אני עצמי נוהגת בהפסקות כ-12 שנה; וכ' מובן שהיו לי תאונות דרכים».

● **אפרים פיינברג**, מנהל הסופרמרט: «השאלה מעמידה אותי בין הפטיש והסדן. אשתי רק צריכה לשמוע אותי ואמר שהנשים הן נהגות לא טובות; זה היה סיפי. אז כמובן שהן נוהגות מצויין».

● **זאב כצנלסון**, בעל מוסך: דווקא מפני ששוקל ההחלטה של האשה איטי יותר, דווקא מפני שההתמצאות שלה במצב-תנועה היא יותר איטית - היא נהגת יותר טובה. תכונות אלה, הנראות כמגרעות, הן דווקא סגולותיה. האשה גם לא נוהגת בצורה האזרחית - אם כי יש יוצ' אות מן הכלל. אם יהיו יותר נהגות, יהיו פחות תאונות».

● **זכריאלה ברשינר**, מחלקת עוגות במכונית: «אשה עושה כל דבר יותר טוב ובאופן יסודי יותר מן ה' גבר; היא גם נוהגת יותר טוב. גבר מתייחס למכונית כאל אמצעי ואשה - כמו חיה. ומכאן ההבדל בנהיגה. אבל מי שמחפשת נימוסים וגינטלמניות, שלא תהיה נהגת. רק אחד למאה נהגים הוא גינטלמן. שאר הנהגים, כשהם רואים אשה נוהגת, מתייחסים אליה כאילו היתה חלק מן הכביש».

● **פקד מרדכי ביטמן**, בוחן תנועה ראשי במטה הארצי של משרת ישראל: «הנשים הנוהגות אינן במהות בעייה. רוב הרכב בכבישי הארץ הינו רכב מיקצועי - משא, אוטובוסים ומיניוטר. גם בעלי הרכב הפרטי נוהגים ברכבם, לרוב, לצרכי תפקיד. אלה הם הרוב, מבחינת כמות הרכב, בשעות העומס על הכביש ובשטח שהם תופסים. כך שהלקן של הנשים הנוהגות אינו גדול ביותר. ואמנם קיימת נטייה שהתפשטה בשנים האחרונות בין הנשים, לנהוג; אולם הת' רבות אחוז הנהגות הוא רק תוצאה של התרשמות. אין כל סטטיסטיקה רשמית על כך. נהגות זהירות יותר מנהגים. עליהן להיות כאלה, מאחר שהן נמצאות על הכביש במיעוט. ומי שנמצא במיעוט, נמצא תמיד במצב של התגוננות. 'בחו'ל נעשו ניסיונות בקשר לתגובות הנהגות. התוצאה הראתה ששנים מניבות לא פחות מהר מאשר גברים. אולם

צורן

טגנסקי

מהירות התגובות אינה הכל. התגובה צריכה להביא לפעולה נכונה».

«אני מתאר לעצמי שיש בעיות ביולוגיות אצל נשים ה' משפיעות על נהיגתן, אולם אני מס'ך להביע דעה על בעיות אלה. מה שכן התרשמתי מהנהגות בארץ, הוא שהן מהססות יותר מן הגברים. וזה עלול להפריע לתנועה סדירה. נהג המהסס ואינו נכנס לזרם התנועה, מהחזק גורם מפריע, אפילו אם הוא מפרש זאת כזהירות».

הבטחה כי רוב חברי הממשלה יהיו עסקנים ימניים לאנצ'יים, גם אם הנאצים יזכו ברוב מוחלט בבחירות הבאות. היגדבורג אף הבטיח לעצמו את הזכות למנות את שר-החוץ ואת שר-הבטחון. היטלר הסכים לכל. בעיניו, העיקר היה להשתלט על מנגנון המדינה - כדי לבצע בעזרתו את המהפכה האמיתית. ב'28 בינואר 1933 התמנה לקאנצלר, הרכיב ממשלה ימנית בה היו הנאצים במיעוט. הרייכסטאג פוזה, בחירות חדשות נקבעו לחודש מארס. שוב שקעה גרמניה במערכת-בחירות - המכרעת והאחרונה. בשיא מערכה זו הוריעו תחנות השידור: הרייכסטאג בוער!

להיעזר בנאצים כדי להרוס את המשטר הקיים. בפארלמנט המחוזי של פרוסיה הצביעו הנאצים והקומוניסטים יחד למען שלטון המרכז. בברלין הופיעו משמרות מעורבות של נאצים וקומוניסטים שבשיתוף שרתות התחבורה. בקרב הקומוניסטים פשטה הדיעה כי תקופה קצרה של שלטון נאצי ו'לה תסלול את הדרך למהפכה הקומוניסטית. שוב אץ פון-פאפן להיגדבורג. הוא הסביר לו כי אין להיבהל מן הפרושהים הנאציים, המשחקים באינדיאניסם. התכמה היא לתרום את היטלר לעול האחריות, להכניס לממשלה, מבלי לתת לו אפשרות לשלוט. אז יתרכן, יתברגן, יהיה ככל עסקן ימני אחר. בלא רצון, שוכנע היגדבורג על-ידי האינטר-גאנטיס. הוא הזמין את היטלר, חטט ממנו